

Изјава високог представника Валентина Инца у поводу 25. годишњице Дејтонског мировног споразума

Поштовани грађани Босне и Херцеговине!

Прошло је двадесет и пет година од како је Дејтонски мировни споразум окончао рат у Босни и Херцеговини. Ова земља се данас суочава са огромним изазовима. Међутим, док их рјешавамо, не заборавимо да је Дејтон одржао мир.

А то није мало. Само се накратко сјетимо ситуације у Нагорно-Карабаху, на Кавказу, или на Блиском истоку, или се присјетимо избјегличке кризе.

Али мир није крај. Мир је полазна тачка. Или, како је покојни високи представник Педи Ешдаун рекао: “Дејтон је темељ, не плафон.” Дејтон је темељ за државу коју покушавамо заједно да изградимо и надограђујемо.

Мир је омогућио да се иде напријед, иако се крећемо много спорије него што то грађани са правом очекују.

У првој деценији након Дејтона, стотине хиљада грађана вратиле су се својим домовима, успјешно је уведена конвертибилна марка – једна од најстабилнијих у Европи – заједно са биометријским пасошима и личним картама, заједничким регистарским таблицама,

заставом и химном, Граничном полицијом, да више не набрајам.

Уведен је систем индиректног опорезивања – далеко напреднији у односу на сличне системе у регији – а почела је реформа правосудног система и реформа полиције. Основане су Оружане снаге БиХ, које су се истакле приликом пружања помоћи након поплава и у другим активностима унутар БиХ, као и у учествовању у међународним мировним операцијама широм свијета.

А Канцеларија високог представника била је главни покретач ових реформи. Бонска овлашћења – која су ОХР-у дата 1997. године како би у потпуности могао да имплементира дејтонски мандат – била су од суштинске важности и ефикасна током прве фазе опоравка.

Моји претходници су их разумно користили како би Босни и Херцеговини обезбиједили институционалну и правну инфраструктуру потребну да земља функционише као модерно демократско друштво.

Поводом ове 25. годишњице, желио бих да изразим захвалност свим својим претходницима: Карлу Билту, Карлосу Вестендорпу, Волфгангу Петричу, Кристијану Шварц-Шилингу, Мирославу Лајчаку и, наравно, покојном Педију Ешдауну, за све што су урадили у име грађана Босне и Херцеговине.

Грађани Босне и Херцеговине су захтијевали – и још увијек захтијевају – право да живе у друштву које поштује све грађане, које обезбјеђује добре школе, које осигурава добре болнице и јавне услуге и нуди пристојна радна мјеста и економске могућности. Увијек поново, подстицај за позитивне промјене долази првенствено од самих грађана, не од политичких актера.

Породице оних који су убијени или нестали у рату из свих заједница, удружиле су се да би се бориле за заједнички циљ, да осигурају да се њихови најближи памте са достојанством и поштовањем. Али породице оних који су били жртве корупције и неефикасности удружиле су се у грађанским иницијативама како

би захтијевали њихову одговорност.

Ипак, напредак готово да се зауставио, а грађани – посебно млади – напуштају Босну и Херцеговину. Селе се у земље које пружају економске прилике, у складу са владавином права. Селе се у земље које пружају нормалан живот. Међународна заједница ради – и наставиће да ради – како би се ставила тачка на некажњивост оних у Босни и Херцеговини који су насилни или моћни или обоје, и да ојача институције које штите грађане.

Вјерујем да грађани Босне и Херцеговине желе да поставе нови правац.

Вјерујем да могу успјети уз снажну и досљедну подршку међународних партнера.

Промјена може доћи чак у оквиру дејтонског система.

Дејтон никоме не даје право да доводи у питање земљу или њене људе. Он сваком грађанину даје право да изгради пристојан живот који је достојанствен и сигуран.

Грађани Босне и Херцеговине могу бити сигурни да ће њихови партнери у међународној заједници бити уз њих на чврстом и одлучном путу према том циљу.

Тај пут би могао и мора да буде одлучнији него у посљедњих десет година, а требао би да обухвати и успјешне елементе из првих десет година када су држава, ентитети и кантони најбрже напредовали.

Зато сам убијеђен да можемо у 2021. години да отворимо ново и успјешније поглавље у Босни и Херцеговини – у интересу свих, а највише у интересу добрих људи ове земље.